

GLASILO JEVREJSKE ZAJEDNICE BOSNE I HERCEGOVINE

Jevrejski glas

broj 55.

Sarajevo, decembar 2012. /

kislev 5773.

VANREDNO IZDANJE

*Proslava 120 godina
LA BENEVOLENCIJE*

Narodno pozorište 03.12.2012. 20:00

*ALENA BAEVA | VIOLINA, RUSIJA
AIDA MUŠANOVIĆ | KLAVIR, BiH*

Izlazi četiri
puta godišnje
Published four
times a year

**Broj 55
decembar, 2012.**

Glasnik Jevrejske
zajednice Bosne i
Hercegovine
Herald of Jewish
Community of Bosnia and
Herzegovina

Izdavač/Publisher
**Jevrejska zajednica
Bosne i Hercegovine**

Glavni urednik
Editor-in Chief:
Jakob Finci

Urednik specijalnog broja:
Eli Tauber

Odgovorni urednik:
Pavle Kaunitz

Redakcijski kolegij:
**Bobo Kožemjakin,
Eli-Lelo Tauber, Pavle
Kaunitz**

Lektor: **Gordana Girt**

Štamparija:
Unioninvest plastika

DTP:
Srdan Ninković

Adresa uredništva
Editorial Staff Address:
Jevrejska opština Sarajevo na
"Jevrejski glas"
Hamdije Kreševljakovića 59
71000 Sarajevo
tel. 229-666
229-667

Rješenjem Ministarstva
obrazovanja, nauke,
kulture i sporta
Vlade Federacije
Bosne i Hercegovine
"Jevrejski glas" je upisan u
evidenciju javnih glasila
pod rednim brojem 279,
dana 22.4.1993. godine

E-mail:
jevrejskglas@yahoo.com

Program proslave

120. godina La Benevolencije

Ponedjeljak, 03. decembar 2012. u 20:00
Sarajevo, Narodno Pozorište

O La Benevolenciji - prigodno obraćanje -
predsjednik društva gospodin *Jakob Finci*

Preživjeti u Sarajevu - kratki film - autor *Eduarda Serotta*

Koncert

Alena Baeva – violina, Rusija
Aida Mušanović – klavir, BiH

Program koncerta

Alfi Kabiljo: Fiddler on the street
Svita: 1. Andante 2. Andante quasi recitativo 3. Allegro
Ernest Bloch: Baal Shem - Nigun
Camille Saint-Saens - Introduction and
rondo capriccioso, op. 28
Franz Waxman - Carmen fantasie

Nedjelja, 09. decembar 2012. godine u 19,00 sati
Sarajevo, Jevrejska opština, H. Kreševljakovića 59

Koncert sefardske romance

ŠIRA UTFILA / Beograd

Grupa Šira utfila evocira muzičko i tradicijsko bogatstvo sefardskog naslijeđa okrenuto sopstvenoj, ali i drugim istorijama, muzika grupe Šira utfila čuva sefardsku tradiciju istovremeno je kreativno inovirajući, istražujući njene bogate potencijale i njen kulturalni dijalog sa drugim tradicijama i ostavljajući je narednim generacijama na poklon.

Grupa Šira utfila osnovana je 2000. godine na inicijativu Stefana Sablića, vokalnog soliste, aranžera i kompozitora grupe, instrumentaliste – izvođača na udu, tradicionalnom bliskoistočnom kordofonom instrumentu tipa laute, pozorišnog reditelja i kantora beogradske sinagoge Sukat Šalom, kao i osnivača i predsjednika Jevrejskog centra za kulturu i umjetnost.

PRVIH 120 GODINA

Još u januaru 1892. sjela je grupa viđenijih ljudi i donijela odluku da formira društvo "La Benevolencija" za stipendiranje siromašnih, a talentovanih sefardskih mladića, bilo za zanate, bilo za visoke škole, koje tada u Bosni nisu postojale, ali bilo ih je u Carevini na nekoliko mjesta. Koncem 1892. održana je i Godišnja skupština, izabrano rukovodstvo, donesena pravila i "La Benevolencija" je krenula u rad.

Već nakon desetak godina postignuti su impresivni rezultati sa desetinom jevrejskih studenata u Beču, Pešti i Pragu, sa blizu već 400 kalfi od kojih je nemali broj postao majstorima, jer je "Benevolncija" pored stipendije, organizovala za šegrte analfabetički tečaj, a nakon toga i obuku, pomalo iz korespondencije, malo računa i knjigovodstva, ili današnjim riječnikom pravi kurs menadžmenta.

Društvo je imalo stalne donatore, pa je iz tih sredstava kupljeno zemljište u tadašnjoj (i sadašnjoj) Miss Irbina ulici pa je već 1902-godine počela da se gradi upravna zgrada Benevolencije.

Već 1908. društvo je prestalo biti društvo za stipendiranje sefardskih mladića i postalo Jevrejsko društvo za prosvjetu i kulturu, čime se granica između Sefarda i Aškenaza sasvim uklonila, mada je i prije toga bilo i aškenaskih stipendista. Djelatnost je proširena na cijelu Bosnu i Hercegovinu, a značajne potpore su dobijali i Jevrejske studentske menze u Beču i Zagrebu.

Prvi svjetski rat je usporio djelatnost, jer su mnogi stipendisti otišli u vojsku, a nakon rata je u novoj Kraljevini naravno "La Benevolencija" nastavila da radi punom snagom. Formirani su pododbori društva u svim većim jevrejskim centrima u Bosni i Hercegovini (Banja Luka, Bijeljina, Tuzla, Mostar), a u manjim mjestima su postojali povjerenici koji su se trudili da sve teče besprijekorno.

Ne treba posebno ni pominjati saradnju sa jevrejskim opštinama u Zagrebu i Beogradu, gdje su stipendisti "Benevolencie" bili na studijama.

Biblioteka "Benevolencije", sa preko 100.000 knjiga, postala je jedna od najvećih, ako ne i najveća u gradu, a saradnja je cvjetala i sa ostalim nacionalnim društvima Bosne i Hercegovine.

Polako, "La Benevolencija" je postala krovna organizacija za sve jevrejske kulturne i obrazovne djelatnosti u Bosni i Hercegovini, pa i za mnoge na širem području Kraljevine Jugoslavije. Uvijek je to bila dobro organizovana, štedljivo vođena i transparentna organizacija, oko koje nije bilo niti problema, niti loših riječi.

Nažalost, sve što je dobro ne traje vječno, pa se tako i nad Evropu nadvio bauk novoga rata, a Jugoslavija je postala utočište izbjeglim Jevrejima iz Poljske, Češke, Austrije i Njemačke. Gotovo sva sredstva koja je imala na raspolaganju, organizacija je potrošila pomažući ovaj talas izbjeglica, koje su, što legalno, što ilegalno boravili u našoj sredini.

Na kraju, počeo je rat i u Jugoslaviji, i vrlo brzo je Sarajevo postalo sastavni dio Nezavisne Države Hrvatske. "La Benevolencija" je, kao i druge jevrejske institucije, dobila svog "povjerenika", biblioteka je raznesena, dokumentacija i ono malo gotovine što je još ostalo na računima i u kasi je oduzeto. Sve što smo imali je vrlo sistematski uništavano, tako da iz perioda neposredno pred rat ništa nije sačuvano, jer je sve još bilo u ormarima i fasciklama.

Nakon oslobođenja 1945, gotovo svi preživjeli sarajevski Jevreji su se vratili kući. Amerika je bila daleko i zatvorena,

Evropa razorena, a država Izrael još nije postojala. Među prvim poslovima je bilo obnavljanje rada "La Benevolencije", ali kako je tada rečeno, možda je bolje da je nazovete "Sloboda". Tako je jedno kratko vrijeme "Benevolencija" pod tuđim, a svojim imenom, pokušala da nastavi raditi, ali je sve to kratko trajalo, pa je 1948, kao i sva druga društva i organizacije sa nacionalnim predznakom jednostavno ugašena.

Sve ono što je radila "La Benevolencija", preuzela je na sebe Jevrejska opština, pa je tu bilo i kulturnih aktivnosti, bilo je i pomoći onima kojima je bila potrebna, ali sve to nije bila "Benevolencija".

Onda su došle takozvane "demokratske promjene", slobodni izbori u novembru 1990, da bi već početkom 1991. ponovo bila registrovana "La Benevolencija" kao Jevrejsko kulturno-prosvjetno i humanitarno društvo. Ciljevi su bili sačuvati i prezentirati jevrejsku kulturu, koju su Jevreji donijeli sa sobom u ove krajeve, te kulturu koju su stvarali u Bosni i Hercegovini i na taj način sigurno obogatili ovu zemlju, te humanitarni rad.

Početkom 1992. obilježili smo 100 godina rada La Benevolencie, pred prepunom salom Narodnog pozorišta, a tokom Sarajevske zime iste godine održali sedmodnevni program "Shalom Sarajevo – Jevreji voljenom gradu".

U septembru 1992. smo obilježili 500 godina izгона Jevreja iz Španije, na manifestaciji koja je trajala tri dana i koja je uz brojne okrugle stolove, koncerte i izložbe, zabilježena i u New York Timesu. "La Benevolencija" postala prva i jedina domaća humanitarna organizacija koja je potpisala ugovor sa UNHCR-om, te dobila registarske tablice i kartice saradnika najveće svjetske humanitarne organizacije, zahvaljujući tome što je kod podjele pomoći jedino pitanje bilo "Šta vam treba?", a ne tada uobičajeno šta si i kako se zoveš.

Danas, najviše brinemo o djeci i omladini, jer na njima sve ostaje. Težimo od njih da napravimo dobre ljude, svjesne toga da su Jevreji, da im pomognemo u stipendiranju njihovih studija. Može se još mnogo pričati o aktivnostima, radu, uspjesima, a što da ne i promašajima, jer sigurno i toga ima. Ali, zaustavimo se ovdje za prvih 120 godina, i mada je to kod Jevreja ciljani kraj, mi se nadamo da će "Benevolencia" doživjeti i preživjeti još najmanje 120 godina.

Sve što smo uradili, uradili smo zahvaljujući prijateljima, ljudima među koje spadate i vi koji ovo čitate i svi oni koji su nam u prošlosti pomagali i vjerujemo da će se to i nastaviti, jer bez "Benevolencije" (dobre volje) nije lako živjeti.

Jakob Finci
Predsjednik

“LABENEVOLENCIJA” 1892. – 2012.

Teško da može sebi iko od današnje mlade generacije zamisliti kakve su bile opšte prilike krajem 19 stoljeća, i kakvo je bilo ekonomsko i prosvjetno stanje Jevreja u Sarajevu i ostaloj Bosni. Samo su stariji ljudi u stanju da ocijene zamašnost nastalog preokreta na bolje i veličinu puta koji su Jevreji u svojoj težnji za ekonomskim i kulturnim napretkom prevalili zadnjih 120 godina. Samo oni mogu to da ocijene koji se prisjećaju onoga doba pri kraju prošloga stoljeća kada su naša ekonomska snaga i naše značenje u privrednom životu jedva nadilazili nivo bosanskog čepenka i kada se naše kulturno stanje vrlo malo uzdizalo nad onda još potpuno analfabetskom sredinom. Upoređenje tadašnje orijentalne sterilnosti i letargičnosti i kulturne zaostalosti sa današnjim stanjem Jevreja u Sarajevu i u Bosni u punoj mjeri daje pravo tvrdnji da je od 1892. godine na ovamo postignut maksimum napretka i uspjeha koji leži u mogućnosti ljudskih nastojanja.

Svakako je naš napredak velikim dijelom išao paralelno sa vremenom i sa razvitkom ostalih naših sugrađana. Ali za značajne naše uspjehe na ekonomskom i prosvjetnom polju idu veoma velike i neprolazne zasluge ovom malenom ali požrtvovanom kolu naprednih Jevreja, koji su, idući daleko pred vremenom u kome su živjeli, još prije 120 godina zdravom inicijativom i radom učinili prvi korak u buđenju svoje braće iz tadašnje letargije. Tim svjesnim i požrtvovanim Jevrejima koji su iako proizašli iz jedne učmale sredine i savremenici jednog ekonomski i kulturno siromašnog doba, osjetili u sebi idealni poziv da porade na ekonomskom jačanju i prosvjećivanju svoje zajednice, pošlo je za rukom u zadnjem deceniju prošloga stoljeća da u svrhu sistematskog i organizovanog provođenja svojih plemenitih nastojanja osnuju društvo “La Benevolencia”, koje je ujedno naše prvo statutarno organizovano udruženje.¹

“La Benevolencia” je bila prvobitno osnovana u uskom okviru potpornog društva, no njen je cilj i onda već bio uzvišen. Potporni rad društva bio je od prvog početka savremeno reformatoran kao zdrava reakcija protiv dotadašnje cedake.²

Osnovana i vođena ispočetka takvim intencijama, “La Benevolencia” je - udovoljavajući potrebama i prilagođavajući se zahtjevima vremena - u razumljivo kratkom vremenu proširila svoj djelokrug, poprimila svoj šire izrađeni oblik i program i preobrazila se u snažnu instituciju za zanatsko-privredno i školsko-prosvjetno obrazovanje Jevreja.

“Svako ko želi - a to mora svaki Jevrej, hoće li li samo da osigura sebi budućnost - da nauči zanat ili da pohađa školu, a nema sredstva za to, neka se prijavi “La Benevolenciji” koja će svakoga potpomagati u obezbjeđivanju njegove egzistencije”.

Takvom objavom započela je “La Benevolencia” u zadnjoj deceniji 19. stoljeća svoje plodno prosvjetno djelovanje među Jevrejima. Danas, poslije 120 godina, mogu svi Jevreji zajedno sa svojom “La Benevolencijom” sa ponosom i zadovoljstvom održati reviju nad rezultatima i uspjesima njenog rada.

Kako je sve počelo...

Prije je vladao kod Jevreja običaj da je jevrejska sirotinja poput prosjaka išla svakog četvrtka u grupama od kuće do kuće i primala darove u stvarima, a petkom darove u novcu (cedaku). Ovaj način dijeljenja milostinje veoma je pogodio tadašnje jevrejske intelektualce i viđene ljude, koji su pokrenuli akciju da se u dostojnoj formi pomogne siromašnim i nemoćnim Jevrejima. Htjelo se s jedne strane zauvijek raskinuti sa ovim neljepim orijentalnim načinom podupiranja siromašnih, koji je strašno ponižavao čovjeka, a nije trajno ublažavao njegove bijede, a s druge strane se išlo za tim, da se vodi što tačnija evidencija o jevrejskoj sirotinji, njezinom stanju i potrebi njenog potpomaganja. Ovu akciju pokrenule su tada najuglednije jevrejske ličnosti i po svom položaju i po svom imućnom stanju. Zdrave su intencije pokretača išle za tim da se dužni ali bezuspješni način podupiranja oskudnih Jevreja u vidu cedake zamijeni sistematskom svrsishodnom i efikasnom konstruktivnom pomoći. Tako su se 12. januara 1892. sastali i potpisali prvi zapisnik na prvoj svojoj istorijskoj sjednici, na kojoj su odlučili osnovati jedno dobrotvorno društvo, kome su odmah dali ime “La Benevolencia” - dobročinstvo - čime su htjeli da označe svrhu društva i u samome naslovu.

Izachar Z. Danon, Ašer Alkalaj, Ješua Daniel Salom, Jozef M. Izrael, Avram Daniel Salom, Salamon Albahari, Isak Salamon Salom, Bernardo Pinto, Avram Isak Papo, Rafael Majer Altarac, Ezra Rafael Atijas, Avram Levi Sadić i Leon Juda Levi su potpisnici prvog protokola i ujedno faktički osnivači društva. Kako su se energično i požrtvovano zauzeli za stvar vidi se po tome što su se najmanje jedan put nedeljno sastajali na sjednici. Iz zapisnika o prvim sjednicama, na kojima su uvijek svi neizostavno prisustvovali, vidi se jasno sa kakvim su

brigom, trudom i požrtvovanošću bili odani ovoj ideji. Već kod prvih vijećanja ustanovili su stalne mjesečne potpore za siromahe uz uvjet da ne smiju petkom prosjačiti po dućanima, obezbijedili su besplatnu ljekarsku njegu za bolesnike, i u tu svrhu su zaposlili poznatog sarajevskog ljekara dr. Grinfelda kao društvenog lječnika uz nagradu od 20 forinti godišnje. Da bi ova akcija oko osnivanja društva odista uspjela pridobili su vrlo uvaženog Ham Rebi Avrama Papu, sarajevskog rabina, koji je živom riječju u hramu i ješivama³ propagirao ideju osnivanja jednog dobrotvornog društva.

A kada su osnivači društva već mogli ukazati i na pretežnu korist svog pothvata sistematskim podupiranjem siromašnih Jevreja i namještanjem siromašne djece na zanat, obratiše se i na tadašnjeg nadrabina Rafaela Abinuna da i on u hramovima populariše ovu ideju.

To je bilo vrlo nužno, jer su sefardski Jevreji, tada u svom pretežnom dijelu dosta konzervativni, zazirali od svake novotarije i reformacije makar bila i na socijalnom i prosvjetnom polju, smatrajući je otuđenjem od svoje tradicije. Riječ rabina bila je respektovana i odlučna u svim opštim akcijama.

I tako, samo na ovaj način je mogla ova inicijativa biti brzo krunisana uspjehom, jer već 18. septembra 1892. god. sazvana je glavna skupština na kojoj se osnova društvo “La Benevolencia” i izabran je slijedeći odbor: predsjednik sada Izachar Z. Danon, potpredsjednik Avram Levi Sadić, tajnik Bernardo Pinto, blagajnik Ašer Alkalaj, odbornici: Ješua D. Salom, Jozef Sadić Danon, Jozef Moise Izrael, Avram Isak Papo, Leon D. Levi, Rafael Majer Altarac i Izidor Salamon Salom.

U prvo vrijeme je cilj La Benevolencije bio na prvom mjestu podupiranje siromaha, a na drugom mjestu potpomaganje siromašnih šegrta, đaka i studenata. Prva uprava, a naročito njen predsjednik Izachar Z. Danon, razvio je odmah svoju djelatnost tako da su već prve godine svoga opstanka podijelili siromašnim i nemoćnim svotu od 5000 Kruna. U prvo doba se nisu dijelile stipendije iz prostog razloga što su bili rijetki siromašni jevrejski đaci koji bi pohađali škole. Stoga je “La Benevolencia” u prvo doba skoncentrisala svoj rad na to da se što više šegrta upiše na potrebne zanate. La Benevolencia, nije nikada zaboravila da svugdje i uvijek budi u narodu smisao za školu u istinskom uvjerenju da je narod bez škola narod bez budućnosti. Teška je to zadaća bila “La Benevolencie” da prosvjećuje narod koji je kroz više stoljeća živio u rahatluklu i spavao dubokim snom.

Tim je to teža zadaća bila, jer je nastojanje “La Benevolencie” da u našem narodu budi smisao za školu i prosvjetu nailazilo s početka na neznanje i neshvatanje od strane onih kojima je najviše trebalo prosvjećivanje. Međutim, vrijeme je radilo za njene ciljeve i pokazalo da je “La Benevolencia” bila u pravu.

Čim se je počela kultura i civilizacija sve više i više da širi u našim krajevima i drugi narodi se već snašli u

novoj situaciji, te shvativši novi duh vremena počeli se prosvjećivati, prenuli su se Sefardi iz dubokog sna. Shvatili su da u borbi za život i samoodržanje, ostaje pobjednik onaj koji je sposobniji, kulturniji i inteligentniji. I s tim poimanjem potrebe kulturnog i prosvjetnog napretka, počela su i jevrejska djeca da pohađaju škole. Imućnija djeca mogla su se bezbrižno posvetiti naukama, ali kako i šta će biti sa siromašnom djecom koja su željna nauke, a nemaju potrebnih sredstava za to? I tako je duh vremena i napredak kulture postavio pred La Benevolenciju veliko pitanje: kako da se sredstva iznađu da bi se i mladićima siromašnih roditelja omogućilo pohađanje škole? Ko da preuzme tu svetu dužnost naspram narodu?

“La Benevolencia” kao jedino jevrejsko dobrotvorno i prosvjetno društvo osjetila se pozvanom da ispunjava tu veliku i tešku zadaću. Na inicijativu predsjednika Ješue D. Saloma, koji je od godine 1909. posvećivao više pažnje obrazovanju jevrejske omladine i kulturnom podizanju naroda, počelo se svake godine davati stipendije za školovanje.

Usljed toga što je ponajmanje o potrebi pohađanja škola sve više i više prožimalo Jevreje istomišljenike, posvećuje se i sve više mladih naukama i obraća društvu za potporu.

Prema prvobitnom cilju društva, svi su se prihodili trošili na davanje mjesečnih potpora siromasima i zanatlijama. Kako i odakle da se pokriju novi zadaci za stipendije? U takvom se eto stanju nalazila “La Benevolencia” na početku god. 1904. Nije preostalo drugo već da društvo koje nije htjelo, niti moglo da i jednu molbu siromašnog đaka odbije, razvije živu agitaciju po svoj Bosni i Hercegovini. To je prvi put da “La Benevolencia” izlazi sa pozivima, apelima i cirkularima pred narod, obrazlažući mu važnost i značaj “La Benevolencije” za njegov kulturni, prosvjetni i ekonomski napredak. I uspjeh tih poziva i agitacija bio je tada preko svakog očekivanja. Skupilo se je preko 10 000 Kruna.

Da bi se kapital društva što korisnije i unosnije upotrebio — kupila je »La Benevolencia« na inicijativu predsjednika Ješue D. Saloma još godine 1898. imanje u Miss Irbijinoj ulici za 25.000 K, a u godini 1905, dvije kuće u Mrkvinoj ulici za 80.000 kruna. Godine 1912., prigodom proslave 20-godišnjice opstanka društva započelo je društvo sa gradnjom trokatne kuće na gradilištu u Miss Irbinoj

¹ Običaj je bilo da Jevreji odmah po osnivanju zajednice osnivaju pogrebno društvo „Hevra kadiša“ koje se brnulo o bolesnicima i starim ljudima. Poznato je da je postojalo i društvo „El Progreso“ koje se vrlo brzo ugasilo.

² Cedaka – darovi u novcu

³ Ješiva – sastanak vjernika koji su raspravljali o Tori i Talmudu

ulici. 1914. godine bila je završena izgradnja zgrade La Benevolencije.

Sa godinom 1905. Postao je glavni cilj La Benevolencije« školovanje omladine. Do tada je bila svrha »La Benevolencije« dobročinstvo i prosvjeta. U vremenu od godine 1905—1908. pokazuje društvo veliki napredak u svom razvoju, njegov glavni cilj se mijenja, te na prvom mjestu dolazi prosvjeta i kultura, a onda dobročinstvo. »La Benevolenciju« od tada vodi uvjerenje, da podupirući stipendijama i šegrtskim potporama siromašne đake, odnosno zanatlije, ne samo da obezbjeđuje ekonomsko stanje njihovih porodica, već što je moguće od još veće koristi—time ujedno širi kulturu i prosvjetu.

Razvoj i rad društva, preinačenje njegove svrhe, opseg i obim podupiranja zanatlija i uzdržavanja stipendista, sve je to išlo uporedo sa potrebama izazvanim razvojem opštih socijalno-ekonomskih i prosvjetnih prilika naše okoline, naše sredine i naše zajednice. Već prema tome kako i ukoliko su potrebe zahtijevale, potpomagalo je društvo sad manje, sad više, sad jače, sad slabije stipendiste i zanatlije. Iskaz podijeljenih stipendija visoko i srednjoškolicima, šegrtskih pripomoći i jednokratnih potpora, odnosno stalnih potpora za siromahe za vrijeme od godine 1892. do 1924. godine, pruža najbolju sliku o razvoju društva.

U godini 1923. izdato je za stipendije dinara 71.820, za šegrtske pripomoći 17.509 din. i u ime jednokratnih potpora 20.645. din.

Za vrijeme Prvog svjetskog rata padaju znatno prihodi društva, a pošto je najveći dio stipendista morao stupiti u vojsku, to se i stipendije znatno manje dijele. Tako je u god. 1916. izdato za stipendije đacima srednjih i visokih škola u svemu 3.528 Kuna. Najveći se broj društvenog prihoda za vrijeme ratnih godina troši u humanitarne svrhe, a naročito se brzom pomoći, jednokratnim potporama pomažu oni Jevreji, koji su bili direktno pogođeni ratom, kao oni iz istočne Bosne i sarajevska jevrejska sirotinja, koja je morala napustiti grad usljed evakuacije itd. .

Veliki broj studenata na visokim školama, kao i veći broj apsolviranih srednjih škola, koji su tokom rata morali prekinuti svoje studije, odmah po oslobođenju su ih nastavili. Usljed toga je i broj stipendista za školsku godinu 1919. znatno narastao, te je za istu godinu izdato za stipendije kruna 42.200.

Promjena glavnog cilja »La Benevolencije« od dobrotvornog u kulturno-prosvjetni morao je imati za posljedicu, da se proširi i njen djelokrug. Glavna skupština od 25. maja 1908. donijela je jednoglasno zaključak o promjeni pravila, po kojoj »La Benevolencija« prestaje biti lokalno društvo sefardskih Jevreja u Sarajevu, već postaje institucija svih sefardskih Jevreja Bosne i

Hercegovine. Prema novim pravilima odlučeno je da »La Benevolencija« nema za cilj dobročinstvo i prosvjetu, već prosvjetu i dobročinstvo.

Iz novih Pravila:

Svrha je društva dizati intelektualno i ekonomsko stanje sefardičkih Jevreja siromaha u Bosni i Hercegovini slijedećim sredstvima:

- pružanjem materijalne pomoći sefardičkim Jevrejima iz Bosne i Hercegovine, koji uče na srednjim stručnim i visokim školama.
- namještanjem i eventualno potpomaganjem mladića sefardičkih Jevreja, koji se odaju zanatima.

Ukoliko na raspolaganju stojeća sredstva dopuštaju, potpomaze društvo u novcu i u robi siromaha Jevreje sefardičkog obreda.

U vezi sa preinakom: društvenih pravila proširenjem djelokruga društva na čitavu Bosnu i Hercegovinu, te u smislu člana 22. i 27., društvenih pravila, da se na svakom mjestu Bosne i Hercegovine, gdje ima 25 ili više članova, može osnovati pododbor društva, a gdje ima manje od 25 članova, da se ima postaviti jedan povjerenik - dao se tadašnji odbor odmah na organizovanje pododbora i postavljanje povjerenika. U tu svrhu polaze sami odbornici u provinciju, gdje skupljaju istomišljenike, tumače im značaj i važnost »La Benevolencije«, za sefardske Jevreje sabiraju darove, skupljaju članove i grade organizaciju. U toj agitaciji su se posebno istakli g. Josef Mojse, Izrael Elias A. Kajon, Đirolo Salom nadrabin, Dr. Moric Levi, Ing. Sumbul i Rafael Atijas. Prvi povjerenik bio je postavljen u Višegradu u septembru 1909. g. Haim Romano. Iste godine se izabran je u Travniku povjerenik. Tokom godine 1910. Obilazili su odbornici društva i druge gradove Bosne, pa su tako na njihovu inicijativu imenovani povjerenici u Banjaluci, u januaru 1910., u Bijeljini koncem maja 1910., u Bihaću u avgustu 1910., kao i u drugim manjim gradovima. Od godine 1908., dijeli »La Benevolencija« svoje stipendije i siromašnim đacima iz provincije kao i onima iz Sarajeva. Centralni odbor pripisuje isto toliku važnost molbama iz provincije kao i molbama iz Sarajeva i sa istim interesom ove molbe rješava.

Provela se organizacija »La Benevolencije« u svim većim gradovima Bosne i Hercegovine. Tako ja je već 1924. godine La Benevolencija imala 612 podupirajućih članova sa prihodom od članarine u iznosu od 32.000 din. godišnje. Osim toga, La Benevolencija imala je 47 dobrotvora po 1000 K i 500 K, te 37 članova utemeljitelja po 250 K.

Zbog posebnih zasluga za društvo, izabrano je 6 počasnih članova, a to su: prvi predsjednik Izachar Z. Danon., bivši dugogodišnji predsjednik Ješua D. Salom, Bernardo Pinto, koji je članom društvene uprave od

osnivanja društva, nadsavjetnik Rafeel M. Atijas Zekić, koji je vršio kroz 25 godina savjesno blagajničku službu, te Izidor Sumbul.

Dugogodišnje djelovanje bivšeg predsjednika društva, g. inž. Sumbula, tako je tijesno vezano za napredak i razvoj »La Benevolencije« da se zaista ne može govoriti o društvu, a da se ne spomene njegovo ime. Odmah čim je svršio svoje sveučilišne nauke i vratio se u svoje rodno mjesto. Stavio je »La Benevolenciji« sve svoje: sposobnosti, svoju umnu snagu, na raspoloženje. Najprije kao sekretar, a zatim kao potpredsjednik i napokon kao predsjednik »La Benevolencije« radio je u njoj inž. Sumbul kroz puna dva decenija. Otkad je on stupio u društvo kao odbornik unio je u njega i novi duh. Čovjek pun ideja i inicijativa, poduzetan, i nadasve agiln i požrtvovan, do krajnosti tačan i savjestan, podigao je »La Benevolenciju«. On je bio duša čitavog središnjeg odbora, pravi spiritus movens, koji nije nikada mirovao radeći za napredak društva. Današnji jubilej društva ujedno je i jubilej njegovog dvadesetogodišnjeg neumornog djelovanja kao predsjednika i predstavlja trijumf njegove ideje. Uspjeh društva »La Benevolencije« uspjeh je rada njezinog predsjednika, inž. Sumbula.

Potpunu sliku o djelovanju i radu »La Benevolencije« pruža nam statistika o đacima i šegrtima, koji su primali, odnosno primaju, potporu društva, a iz statistike o podijeljenim jednokratnim potporama i stalnim potporama siromašnim jasno se vidi djelovanje društva na humanitarnom polju u užem smislu.

A. Škole

Od godine 1899. otkada je »La Benevolencija« počela da dijeli stipendije đacima do konca god. 1923. uživalo je stipendije 148 đaka na različitim školama u iznosu od 572.008 K do konca godine 1922. a između njih su svršili:

- srednju školu
- preparandiju 9.
- visoke škole 32.

B. Zanati

S obzirom na prilike, koje su nametale potrebu što izdašnjeg promicanja zanatske izobrazbe i što šireg zainteresovanja Jevreja za obrtnička zvanja, koja su u stanju da osiguraju solidnu i zdravu egzistenciju, posvetila je La Benevolencija veliku brigu obrazovanju jevrejskih zanatlija.

Mjesečne potpore primilo je do 390 šegrta u iznosu od 129.016 K do konca godine 1922. godine.

Broj šegrta koji su te godine potpuno izučili zanat i postali kalfe iznosi 329.

C. Jednokratne potpore i potpore siromasima.

Na jednokratne potpore kao i potpore siromašnim i nemoćnim, stradalim usljed rata itd. izdala je »La Benevolencija« što u milostinji, što u mjesečnim potporama svotu od 132.420 K do konca godine 1922.

Jednokratne potpore podijelila je »La Benevolencija« siromašnim đacima za putne troškove, školarine, za nabavljanje školskih knjiga, nadalje jevrejskim menzama u Beču i Zagrebu, »Ferijalnoj koloniji« u Sarajevu itd.

D. Prosvjeta

»La Benevolencija« je i neposredno širila prosvjetu. Godine 1910. osjećala se je »La Benevolencija« ponukanom da otvori analfabetički tečaj za šegrte. Ovaj posao bi povjeren učitelju g. Avramu Altarcu. U analfabetički tečaj prijavilo se 40 šegrta, koji su radom i nastojanjem spomenutog nastavnika u kratkom roku naučili čitati i pisati. A zatim ih je 6 mjeseci upućivao u druge vještine i znanja, koja su najpotrebnija svakom zanatliji. Tako su naučili jednostavno knjigovodstvo, korespondenciju i račun, što će im poslužiti u njihovom radu i životu.

»La Benevolencija« je omogućila svim svojim šegrtima pohađanja šegrtskih kurseva plaćajući za njih školarinu i nabavljajući im potrebne knjige i drugi školski pribor.

Osim toga »La Benevolencija« je i indirektno širila prosvjetu među Jevrejima potpomazući moralno i materijalno sve druge prosvjetne institucije kao hebrejsku školu »Safa Berura«, jevrejsku čitaonicu itd.

Društveni odbor je dugo pretresao pitanje stvaranja zaklada u okviru »La Benevolencije«. Time je htjela društvena uprava da postigne dvije stvari:

Prvo da udovoljavajući opštoj želji Jevrejstva omogućiti svakom Jevreju da ovjekovječi svoje ime, odnosno ime svojih milih i dragih, koje bi nosila zaklada, a drugo da na taj način prikupi dovoljno novca pa da se jednom oslobodi hipotekarnog duga, koji je teretio društvenu imovinu.

Da je ova sretna ideja naišla na potpuno razumijevanje i sa velikim oduševljenjem primljena, dokazuje najbolje to. što je na glavnoj skupštini od 30. decembra 1918. prihvaćen jednoglasno ovaj zaključak:

»La Benevolencija« stvara slijedeće zaklade:

- sa 2.000—5.000 kruna za pripomoći šegrta;
- sa 5.000—10.000 kruna za stipendije đacima srednjih škola;
- sa najmanje 10.000 kruna za stipendije višeškolicima.

Članom zakladnikom postaje svaka osoba ili korporacija, koja priloži društvu jednu od gornjih svota sa svrhom, da se od kamata zakladnog fonda podijeli godišnje jedna dačka stipendija ili jedna šegrtska pripomoć.

Zakladom, koja nosi zakladnikom predloženo ime, upravlja samo društvo.

Na samoj se skupštini, koja je bila najimpozantnija i najveličanstvenija od svih dotadašnjih glavnih skupština, prijavi se lijepi broj skupština kao zakladnika.

Do sada su pristupili kao zakladnici:

- po K 20.000- 1.—
- po K 12.030.— 1.—
- po K 10.000— 13 —
- po K 6.000— 1.—
- po K 5.000— 1 —
- po K 3.000 - 2 —
- po K 2.000 — 35 —

sa svotom od 294.000 K. Ovim novcem je napokon isplaćen sav hipotekarni dug i društvene nekretnine, koje predstavljaju vrijednost od nekoliko miliona dinara i koje sačinjavaju danas čistu imovinu društva.

Gornji zaključak o zakladama promijenjen je tokom vremena u pogledu iznosa ovako:

Zaklade se stvaraju:

- sa 5.000—10.000 din. za šegrtske pripomoći;
- sa 10.000—20.000 din za stipendije đacima srednjih škola;
- sa najmanje 20.000 din. za stipendije visokoškolicima.

Isto se tako povisuje iznos i za članove dobrotvore na 2.000 din, a za članove utemeljivače na 1.000 din. Preostaje nam da registramo još jedan momenat, koji predstavlja, završnu fazu u razvoju društva njegove svrhe za ovo važno razdoblje, kome se i po trajanju i po polučnim uspjesima mora pripisati i historijsko značenje. Naime, na glavnoj skupštini od 25. marta 1923. se mijenjaju Pravila društva, po kojima se društvo od sada zove »La Benevolencija«, jevrejsko prosvjetno i kulturno društvo za BiH, a zadatak mu je da pomaže prosvjetni rad.

Ovaj zadatak "La Benevolencija" je postigla:

- pružanjem materijalne i moralne pomoći valjanim i čestitim, a siromašnim jevrejskim đacima, koji uče na stručnim, srednjim i visokim školama, i mladićima, te djevojkama koji se odaju valjanim zanatima, ili hoće da se usavrše u kojem zanatu;
- pribavljanjem naukovnih i privrednih namještenja vrijednom jevrejskom podmlatku u obrtu i trgovini;
- širenjem prosvjete kod jevrejskog življa u Bosni i Hercegovini.

»La Benevolencija« ,dakle, postaje sada u pravom

smislu riječi prosvjetno i kulturno društvo, dok dotadašnju humanitarnu djelatnost potpomaganja siromašnih i nemoćnih preuzimaju druga jevrejska humanitarna društva.

»La Benevolencija« je istina i pored sefardskog karaktera društva podjednako potpomagala Sefarde i Aškenaze i jednako dodjelivala stipendije Sefardima kao i Aškenazima. Ali, gornjom promjenom Pravila »La Benevolencija« je u svom širokogrudnom shvatanju bratstva htjela afirmirati svoj osjećaj bratske solidarnosti, preobrazivši se u jednu opštejevrejsku ustanovu za zanatsko-privredno i školsko-prosvjetno obrazovanje Jevreja.

Djelovanje jevrejskog prosvjetno-kulturnog društva »La Benevolencije« bilo je i jeste od nepobitnog značenja za ekonomski, kulturni i prosvjetni razvoj i napredak Jevreja u Bosni i Hercegovini.

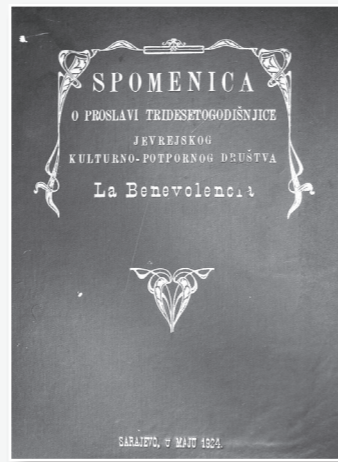
Spomenice i druga izdanja

"La Benevolencija" je u toku svog dugog plodonosnog rada izdala dvije Spomenice 1924 i 1933.godine. Pored toga, 1935.godine u čast obilježavanja 800 godina od rođenja Majmonidesa je izdala specijalnu Spomenicu posvećenu životu i djelu ovog velikog jevrejskog mislioca.

Kako se razvijala potreba da se o istoriji Jevreja u Bosni sazna nešto više, "La Benevolencija" je već dvadesetih godina 20.stoljeća poslala u Dubrovnik dr Kalmija Baruha da pronade podatke o Jevrejima u Dubrovačkom arhivu. Rezultat tog puta je dogovor sa Jorjom Tadićem koji je kasnije na zahtjev "La Benevolencije" napisao knjigu Jevreji u Dubrovniku.

Imajući u vidu značaj proučavanja istorije bosanskohercegovačkih Jevreja odobrena je donacija Zemaljskom muzeju Bosne i Hercegovine za kupovinu fotografskih aparata koji bi služili za presnimavanje bogate građe naroda Bosne i Hercegovine.

Razumijevanje je "La Benevolencija" pronašla i za Jevrejski glas, jedinu jevrejsku novinu koja je izlazila u

periodu između 1928. i 1941.godine. Naime, Redakcija ovog lista bila je smještena u zgradi "La Benevolencije", a sve troškove održavanja Redakcije snosila je "La Benevolencija."

Sloboda

Poslije Drugog svjetskog rata "La Benevolencija" je nastavila sa svojom aktivnošću. Djelovala je pod imenom "Sloboda", ali je ukinuta kao i ostala nacionalna društva 1948. godine. Za predsjednika je izabran dr Benjamin Pinto, ugledni advokat, jedan od vodećih sefardskih intelektualaca između dva rata, koji je do početka Drugog svjetskog rata obavljao dužnost glavnog i odgovornog urednika lista "Jevrejski glas". Njena djelatnost je u tom periodu bila prvenstveno humanitarna i odnosila se na dijeljenje pomoći koju su Jevreji dobijali od raznih organizacija i ustanova. Pored toga, ona je vodila brigu i o jevrejskoj imovini, onih Jevreja koji se nisu vratili iz logora i koji su stradali u Holokaustu. Međutim, „Sloboda“ nije zaboravila i svoj rad na kulturnom i prosvjetnom polju. Jedna od djelatnosti bilo je i organizovanje ljetovanja za djecu i omladinu. Iako zvanično je prestala sa radom, „Sloboda“ je nastavila svoju aktivnost sve do šezdesetih godina, kada prestaje sa radom.

Nova "La Benevolencija"

Promjene u društvenom uređenju Bosne i Hercegovine i stvaranje nacionalnih partija dovele su do oživljavanja rada nacionalnih društava u Bosni i Hercegovini. Bio je to signal da se ponovo pokrene "La Benevolencija", kulturno-prosvjetno i humanitarno društvo. Za prvog predsjednika izabaran je akademik dr Jaša Gaon, jedan od rijetkih svjetskih stručnjaka, epidemiologa, vrstan organizator i strastveni zaljubljenik u svoj poziv, akademik i profesor, ljekar

i humanista, narodni čovjek i ljekar.

Rat u Bosni i Hercegovini (1992-95) ostavio je za sobom nebrojeno ljudskih žrtava i neprocjenjivu materijalnu štetu. U okviru uništenja Bosne i Hercegovine odlučujuću ulogu odigralo je Sarajevo, "grad ljepši od hiljadu gradova", grad koji je po svom multinacionalnom i multikulturalnom biću stajao ponosno i izdržao više od hiljadu dana opsade. Dr Jakob Gaon odlazi iz Sarajeva, a za predsjednika je postavljen Jakob Finci koji je do tada obavljao dužnost potpredsjednika "La Benevolencije".

U opsadi su bili svi: Muslimani, Srbi, Hrvati, Jevreji, Romi...Svako od njih doživio je ovaj rat na svoj način, svako od njih ima sigurno i svoju viziju onoga što je bilo i onoga što se dogodilo. Ono što smatram da je činilo bit Sarajeva, a rođeni sam Sarajlija i moji su živjeli u Sarajevu stotinama godina, to je unutarnja solidarnost. Ljudi jesu živjeli po različitim mahalama, u različitim četvrtima, na različitim krajevima grada, ali ono što je, recimo, simptomatično za Sarajevo jeste da Sarajevo nikad nije imalo klasični geto.

Pedeset i četiri volontera - Srbi, Hrvati, Muslimani i Jevreji, nijedan od njih nikada nije imao bilo kakvo iskustvo u pružanju organizovane pomoći, učestvovali su u programima "La Benevolencije" (jevrejsko-španski - dobra volja). Potpomognuti od strane JDC (the American Jewish Joint Distribution Committee) i drugih organizacija iz čitavog svijeta, "La Benevolencija" je uspostavila kuhinju u kojoj se hranilo dnevno preko 300 ljudi, patronažnu medicinsku službu i poštansko odjeljenje koje je unosilo male pošiljke u Sarajevo, koje je u to vrijeme bilo odsječeno od svijeta. Ogromnu i poznatu ulogu imale su tri apoteke koje su besplatno izdavale lijekove za građane Sarajeva. "La Benevolencija" i JDC oragnizovali su 11 konvoja koji su izveli brojne građane Sarajeva - tri konvoja avionom, osam autobusom.. 2,300 Sarajlija smješteni su na sigurno mjesto.

Jevreji koji su ostali u Sarajevu bili su onaj nerazdvojni dio grada koji je djelovao i iznutra i izvana. Ta djelatnost koja se očitovala kroz ispostave "La Benevolencije" u Splitu, Zagrebu, Amsterdamu i Londonu, kao i samo

djelovanje u opkoljenom Sarajevu, omogućila je da u Sarajevu, samo u toku 1993. godine, uđe i raspodjeli se građanima Sarajeva 1.662.823 lijekova, da se kroz djelovanje vlastitih apoteka i ambulante obavi preko 2.680 pregleda, da se u grad unesu neophodna ortopedska pomagala, infuzije, kateteri, da se u grad uveze preko 42 tone hrane i drugih artikala koji su direktno podijeljeni među humanitarnim organizacijama. U toku te 1993. godine podijeljeno je 110.200 toplih obroka, tj. oko 35 tona kvalitetne hrane. Preko radio stanice "La Benevolencije" ostvarena je preko Zagreba veza sa svijetom i obavljeno 5.625 besplatnih poziva, preneseno je preko 10.000 poruka. Uneseno je u grad 76.000 pisama, izneseno je iz opsjednog Sarajeva 29.000 pisama...U 1995. godini, 25 ljudi zaposlenih u zdravstvenoj službi "La Benevolencije" pomagali su građanima Sarajeva izvršivši 6.416 pregleda, 3.620 kućnih posjeta, podijelivši besplatno 129.947 lijekova. Donacija američke organizacije Hadasa iznosila je 3 miliona dolara i u cjelosti je donirana Kliničkom centru - Koševo, Državnoj bolnici, Bolnici Dobrinja i svim domovima zdravlja u Sarajevu. Sve ovo, naravno, ne bi bilo moguće bez svesrdne pomoći JDC, Central British Fund for Jewish Relief, Soros Humanitarian Fund, CRIF of France, Volkswagen AG of Germany i mnogih drugih organizacija i pojedinaca...Političku i finansijsku pomoć pružili su World Jewish Congress i European Jewish Congress. Uspješnost akcija La Benevolencije bila je povezana sa veoma dobrom saradnjom sa UN, Catholic Relief Services, International Rescue Committee, the International Committee of the Red Cross i sa nevladinim organizacijama Merhamet, Caritas i Dobrotvor.

La Benevolencija danas

Poslije rata u Bosni i Hercegovini (1992.-1995.) "La Benevolencia" nastavlja svoju aktivnost pod rukovodstvom Jakoba Fincija, koji tu časnu i odgovornu funkciju obavlja i danas. La Benevolencija počinje ponovo da prelazi iz humanitarne u kulturno-prosvjetnu aktivnost i zadržava taj smjer sve do danas.

Postavljeni su osnovni programski ciljevi "La Benevolencije":

- njegovanje jevrejske kulture i tradicije
- proučavanje i valoriziranje rada Jevreja na ovim prostorima
- organizovanje i pomaganje kulturnog, umjetničkog i stvaralačkog rada sa jevrejskom tematikom i stvaralaštva uopšte,
- pomoć u obrazovanju,
- stručno usavršavanje, obrazovanje i vaspitanje, naučnoistraživački rad, te izdavačka djelatnost,
- zaštita i revitalizacija spomenika jevrejske kulture,
- pružanje humanitarne pomoći i zdravstvena pomoć ugroženima,
- pomaganje u zapošljavanju kroz obuku i mikrokreditiranje,
- saradnja sa drugim sličnim organizacijama

U radu društva učestvuje preko 150 aktivista, koji u raznim sektorima međusobno saraduju i kroz Predsjedništvo koordiniraju rad i aktivnosti. Naravno, u tome prednjači saradnja sa organizacijama iz naše zemlje, ali istovremeno usko saradujemo sa sličnim društvima iz regiona.

Sam vjerski aspekt je više pokriven kroz rad Jevrejske zajednice, čiji je aktivni član i "La Benevolencija", dok je samo društvo multietničko i ima u svom sastavu i među aktivistima predstavnike svih naroda i religija prisutnih u Bosni i Hercegovini.

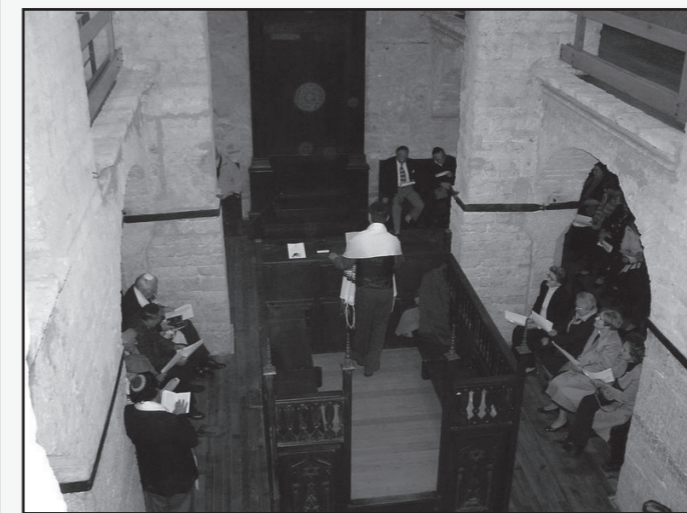
Od konkretnih programa najveći po broju aktivista, korisnika kao i budžeta je program "Home Care – pružanje usluga kućne njege i socijalne zaštite starim i

iznemoglim licima", koji pokriva više stotina korisnika u Sarajevu i u ostalim gradovima Bosne i Hercegovine, a u čijoj realizaciji učestvuje više saradnika, njegovateljica, medicinskog i pomoćnog osoblja.

Briga o mladima se realizuje kroz Jevrejsku nedeljnu školu, koja okuplja članove Jevrejske zajednice u predškolskom i uzrastu osmogodišnje škole. Pored toga, posebna briga posvećena je srednjoškolskoj i studentskoj omladini sa kojima se posebno radi, a i koji se stipendiraju da završe studije.

Žene su okupljene u Ženskoj sekciji "Bohoreta", koja je dobilo ime po prvoj jevrejskoj spisateljici sa naših prostora, Lauri Papo – Bohoreti, i zajedno sa svojim kolegicama iz ostalih nacionalnih društava imaju nekoliko zajedničkih programa uglavnom humanitarne i kulturne prirode.

Sam vjerski aspekt je više pokriven kroz rad Jevrejske zajednice, čiji je aktivni član i "La Benevolencija", dok je samo društvo multietničko i ima u svom sastavu i među aktivistima predstavnike svih naroda i religija prisutnih u Bosni i Hercegovini.

Kulturne aktivnosti "La Benevolencije" se sastoje od stalnih izložbi u našoj galeriji "Novi Hram", jednoj od najreprezentativnijih u Sarajevu, te u redovnom izdavanju lista "Jevrejski glas", održavanje koncerata u prostorijama "La Benevolencije", te gostovanja folklornih i pozorišnih grupa iz zemlje i okruženja. Vrata svoje galeriji "Novi hram" La Benevolencija je otvorila sarajevskim i bh umjetnicima. To je potaklo i samo društvo koje i samo radi na vlastitim izložbama vezanim za jevrejsku tematiku i Holokaust. Kulturna komisija "La Benevolencije" organizuje raznolike

programe, predavanja, obilježava godišnjice značajnih ljudi iz zajednice i događaja koji su obilježili istoriju Jevreja Bosne i Hercegovine. La Benevolencija nastoji da svojim sugrađanima prenese dio tradicije jevrejskog naroda u Bosni i Hercegovini putem raznih manifestacija i programa, kao što je npr. Noć sefardske kuhinje koja se svake godine održava u okviru Baščaršijskih noći ili Dani Isaka Samokovlije koji se svake godine održavaju u Gorazdu, Fojnici i Sarajevu.

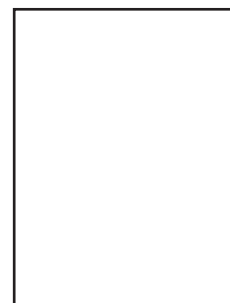
Osnovna ideja vodilja današnje La Benevolencije ne razlikuje se mnogo od one od prije 120 godina – promicanje humanosti i pomoć članovima zajednice, potpomaganje studenata stalnim stipendijama, obrazovanje mladih, očuvanje tradicije i kulture Jevreja u Bosni i Hercegovini. La Benevolencija zajedno sa Jevrejskom opštinom Sarajevo vodi računa i očuvanju kulturne baštine tako da je prije nekoliko godina počela sa digitalizacijom jevrejske periodike u Bosni i Hercegovini.

Kulturni rad je uvijek bio na prvom mjestu našeg Društva. Samo zahvaljujući velikoj požrtvovanosti i izvanrednoj energiji ljudi koji su vodili našu organizaciju tokom proteklih 120 godina možemo pogledati sa ponosom unazad i vidjeti rezultate našeg rada: hiljade obrazovanih mladih ljudi, bogatu izdavačku djelatnost, pomoć u naučnim i drugim istraživanjima, promoviranje sefardske kulture i tradicije, bogat kulturni sadržaj i kontinuirani rad sa mladima.

Exp.

Zajednica jevrejskih opština
Bosne i Hercegovine
71000 Sarajevo
Hamdije Kreševljakovića 59

*100 godina od izgradnje zgrade La Benevolencije
1912. - 2012.*